

4. mednarodni stenografski shod (sistem Gabelsberger) se vrši od 7. do 10. sept. v Gradcu. Predavala bosta tudi prof. Homme iz Levova o sedanjem stanju poljske stenografije (po sistemu Gabelsbergerjevem) in prof. Miholić iz Zagreba o novem slovanskem izvirnem stenografskem sistemu prof. Düricha. 10. septembra mislijo udeleženci prirediti izlet v Disenzerz.

Razgled po šolskem svetu.

— **Ljudskošolski učitelj — vzgojevalec princa.** Iz Monakovega poročajo, da je princ Rupert bavarski prepustil vzgojo svojega starejšega sina nekemu učitelju ljudskih šol. Mladi princ Luitpold je rojen 8. maja 1901 in bo vzgojevan na demokratski podlagi. Liberalni krogi na Bavarskem pozdravljajo z veseljem ta princčev ukrep.

— **Profesor Karel Vogel**, ravnatelj astro-fizikalnega observatorija v Potsdamu, je umrl. — **Profesor Joahim**, sloveči virtuos na gosli, je umrl v Berlinu, kjer je bil ravnatelj visoke šole za godbo.

— **Mednarodni kongres učiteljev v Londonu.** V Londonu se je sestal drugi mednarodni učiteljski kongres. Dospelo je 2500 zastopnikov iz vseh krajev sveta. Na kongresu se je govorilo v vseh evropskih in tudi v mnogih azijskih jezikih. Svoje uradne zastopnike je poslalo 25 vlad.

— **Vseučiliški kurzi za učitelje** se vrše na graškem vseučilišču. Minoli teden so predavali: dr. Hans Benndorf o uporabi elektricitete, dr. St. Hock o zgodovini modernega nemškega romana: dr. Fr. Winter: o oblikah razvoja in idealih lepote v grški umetnosti; dr. H. Spitzer o zgodovini starejše grške filozofije; dr. K. Hillebrand o astronomiji; dr. R. Kreman o analitični kemiji; dr. F. Schmidt o zgodovini socialnih teorij z obzirom na moderno delavsko vprašanje; dr. O. Eberstaller o šolski higijeni; dr. L. Böhmig pa vodi zoologične mikroskopične vaje.

— **Profesorji čeških visokih šol** so napravili posebnne vseučiliške tečaje za moravske učitelje v Třebiču, ki so se v vsakem obziru sijajno obnesli.

— **Srbsko profesorsko društvo** je imelo v Belgradu svoj občni zbor, katerega sta se udeležila tudi zastopnika „Društva hrvatskih profesorjev“, dr. Honcl in dr. Srkulj. Zborovanju je predsedoval ravnatelj učiške gimnazije Atanacković; na zboru je bil navzoč tudi naučni minister Nikolić. Po daljši debati je zbor sklenil sprejeti v društvena pravila določbo o sestankih jugoslovanskih profesorjev.

— **Nemški „Schulverein“** je daroval iz zapuščine prof. dr. Lipa za nemško šolo v Sl. Bistrici 10.000 K, za nemško šolo v Velenju 10.000 K, za šole v Hrastniku, Breznem in drugod po Sp. Štajerju 5000 K.

— **Narodni srbski dobrotnik.** Te dni je poklonil srbski rodoljub Jovo Stojkov v Gjali na Ogrskem tamkajšnji srbski narodni šoli hišo, ki je vredna 20.000 kron. Tudi raznim drugim narodnim zavodom je daroval večje vsote denarja.

— **Na italijanskih vseučiliščih** je bilo koncem minulega šolskega leta skupaj 26.096 dijakov. Najbolje je obiskovano vseučilišče v Neapolju, kjer je 4500 dijakov. Opaža se, da se je v Severni Italiji zmanjšalo število vseučilišnih dijakov, dočim se je povišalo število politehnikov.

Z gospodarskega polja.

— **Avstrijska mornarica se pomnožuje.** Število novincev za mornarico, ki je zdaj znašalo 2700 mož, se pomnoži na 4000. Ob času miru je mornarica štela zdaj 10.700 mož, v bodoče jih bo 16.000! Potrebni novinci se bodo jemali iz infanterije. Koncem tega leta bo dogotovljena nova vojna ladja „Ferdinand Maks“ ki je zdaj tretja svoje vrste. Z ozirom na težavno službo se je pri mornarici izboljšala hrana.

— **Osobje avstrijskih železnic.** Koncem leta 1905. je znašalo število uslužbencev, nastavljenih pri vseh avstrijskih železnicah, 216.600, in sicer 104.870 uradnikov in slug ter 111.370 dninarjev. Državne železnice so imele 15.635, privatne železnice 18.960 uradnikov. Uslužbencem in delavcem vseh železnic

je bilo na plačah in dninah izplačano 270,104 238 K. Hiš za stanovanja za uradnike, sluga in delavce imajo državne železnice 84, privatne železnice 700.

— **Suša in vročina** vladata na goriškem Krasu. Polja in travniki so že čisto požgani, pa tudi vinogradi silno trpe.

— **Pivo v Avstriji.** Leta 1905. je bilo v Avstriji 1381 pivovaren, leta 1906. pa deset manj. Vzgl. temu je produkcija piva leta 1906. bila večja nego leta 1905. Leta 1906. so izvarili 21.670.418 hl piva, leta 1905. pa le 20.619 069 hl.

— **Električne naprave državnih železnic ob Soči.** Ministrstvo za železnice je izdalo načrte za zgradbo električnih naprav ob Soči. Izdelavati nameravajo tok najmanj za 15.000, povprečno pa za 23.000 konjskih sil za električni promet državnih železnic.

— **V Gradcu** se vrši 15. septembra velika skupščina nemško-štajerskih posestnikov-kmetov.

— **O letošnji letini v Avstriji.** Ozimina je letos splošno slabša kot jaro žito. Ovsu se obeta mnogo; ajde bo manj, ker jo je morila po južnih deželah suša. Najbolje kaže letos krompir; vendar pa po nekaterih krajih zavoljo mokrote gnije, drugod pa so mu škodovali ogrei in suša. Koruze bo mnogo. Tudi zelja splošno ne bo manjkalo. Vina bo mnogo v krajih, koder ni bilo toče. Sadja pa bo splošno malo. Tudi tam, kjer je drevje obrodilo, je sadje močno piskavo.

— **Število izseljencev v Novem Jorku.** Lansko leto se je izkrcalo v Novem Jorku 1.004.756 ljudi, med temi 193.224 Slovanov. Vsega skupaj je prišlo v Ameriko 275.880 analfabetov, med katerimi je skoraj polovica Italijanov.

— **Kmetijsko poučno potovanje na Češko** priredi c. kr. kmetijska družba kranjska prihodnje leto ob priliki kmetijske razstave v Pragi.

— **Zadružni zvezi v Celju** je dovolilo poljedeljsko ministrstvo za leto 1907. podpore 6000 kron za snovanje rafajznovih in drugih kmetijskih zadrug na Spodnjem Štajerskem.

Raznoterosti.

× **Kardinal Svampa**, ki je pri zadnji papeževi vakanci imel največ nade, da bo izvoljen, je umrl v Bolonji, star šele 56 let.

× **Urednik brez rok in nog.** Inženir Salomon Mendelsohn, urednik glasila zveze železniških delavcev, je prišel zaradi revolucionarnega hujskanja v preiskavo ter bi moral biti aretiran. Ko so ga hoteli prepeljati v zapor, so opazili, da nima niti nog niti rok, ker je prišel ob nje pri neki železniški nesreči. Sodišče je zaraditega, zaslišavši še zdravnike, odstopilo od zahteve aretacije. Svoj odlok je utemeljilo s tem, da človeka, ki je brez rok in nog, ne gre zapirati.

× **50 letnica italijanske kraljevine.** Leta 1911. bo 50 let, odkar je Italija proglašena za kraljevino. Jubilej se praznuje z velikanskimi slavnostmi, obenem se priredita dve veliki razstavi. Rim že vabi k zgodovinski, arheološki in umetniški razstavi, dočim se pripravljata Turin, zibel kraljestva in voditeljica naglo procvitajoče industrije, za industrijsko razstavo.

× **Ptičje gnezdo iz cvetočih cvetlic.** Neki Schliephake v Rohrsheimu na Nemškem je opazoval 12 let zaporedoma, kako si je par liščekov delal gnezdo iz cvetočih potočnic. V ta namen je nalašč obsejal vsako leto po eno gredico s potočnicami. Samec je trgal cvetice, samica pa pazila na bižnji veji, potem pa sta skupno zletela k novemu gnezdu ter ga izpopolnjevala. Prve dni je bilo gnezdo popolnoma modro cvetočih potočnic.

× **Največji tunel na svetu.** Za sedem ali osem let bo imela Marsilja največji tunel na svetu. Zgradili bodo kanal, ki bo spajal to mesto z reko Rodano. Za trgovino bo ta kanal največje važnosti. Med Marsiljo in Rodanom se nahaja hribovit svet, takozvan Rove, a kanal bo možno zgraditi le tedaj, ako se prekoplje tukaj tunel. Vodna pot bo dolga pod zemljo kakih 7 km. Ta tunel ne bo sicer relativno največji, ker bo dolg le 7 km, bo pa največji po tem, ker se bo moralo iz tunela izkopati več zemlje nego iz kateregakoli drugega dosedanjega tunela, ki so trikrat daljši. Tunel bo tak, da bosta lahko plovili vstric po dve ladji. Sirok bo 23 m, visok pa 14 m 20 cm. Odstraniti bodo morali nad 2,186.000 m³ zemlje. Stroški za tunel so pro-